

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2018. gada 7. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Regula (ES) 2015/751 – Starpbanku komisijas maksas, ko piemēro kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem – 1. panta 5. punkts – Trīspusējas maksājumu karšu shēmas pielīdzināšana četrpusējai maksājumu karšu shēmai – Nosacījumi – Kartēm piesaistītu maksājumu instrumentu izdošana kopā “ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību”, izmantojot trīspusēju maksājumu karšu shēmu – 2. panta 18. punkts – Jēdziens “trīspusēju maksājumu karšu shēma” – Spēkā esamība

Lieta C-304/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court)* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Karaļnama kompetences lietu departaments, Administratīvā tiesa, Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 11. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 30. maijā, tiesvedībā

The Queen, pēc

American Express Company lūguma,

pret

The Lords Commissioners of Her Majesty’s Treasury,

piedaloties

Diners Club International Limited,

MasterCard Europe SA.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], S. Rodins [*S. Rodin*] un J. Regans [*E. Regan*] (referents),

ģenerālvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretāre: S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 27. aprīļa tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *American Express Company* vārdā – *J. Turner, QC, J. Holmes, QC, L. John, barrister*, kā arī *I. Taylor* un *H. Ware* un *J. Slade, solicitors*,
- *MasterCard Europe SA* vārdā – *P. Harrison, S. Kinsella* un *K. Le Croy, solicitors*, kā arī *S. Pitt* un *J. Bedford, advocates*,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *M. Holt* un *D. Robertson*, kā arī *J. Kraehling* un *C. Crane*, pārstāvji, kuriem palīdz *G. Facenna* un *M. Hall, QC*,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *M. Figueiredo*, kā arī *M. Rebelo* un *G. Fonseca*, pārstāvji,
- Eiropas Parlamenta vārdā – *P. Schonard* un *A. Tamás*, pārstāvji,
- Eiropas Savienības Padomes vārdā – *J. Bauerschmidt* un *I. Gurov*, kā arī *E. Moro*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Tserepa-Lacombe* un *J. Samnadda*, kā arī *T. Scharf*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 6. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Prejudiciālais jautājums ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/751 (2015. gada 29. aprīlis) par starpbanku komisijas maksām, ko piemēro kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem (OV 2015, L 123, 1. lpp.), 1. panta 5. punkta un 2. panta 18. punkta spēkā esamību un 2. panta 2. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *American Express Company* un *Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury* (Valsts kases komisāri, Apvienotā Karaliste, turpmāk tekstā – “valsts iestāde”) par apstākļiem, kādos trīspusēju maksājumu karšu shēmas ir uzskatāmas par četrpusējām maksājumu karšu shēmām atbilstoši šīs regulas 1. panta 5. punktam.

Atbilstošās tiesību normas

Regula 2015/751

- 3 Regulas 2015/751 preambulas 10., 28., 29. un 43. apsvērumā ir paredzēts:

“(10) [...] Papildus konsekvantai konkurences noteikumu piemērošanai attiecībā uz starpbanku komisijas maksām šādu maksu regulējums uzlabotu iekšējā tirgus darbību un palīdzētu samazināt darījumu izmaksas patērētājiem.

[...]

- (28) Kartēm piesaistīti maksājumu darījumi parasti tiek veikti, pamatojoties uz diviem galvenajiem darījumdarbības modeļiem – tā dēvētajām trīspusējām maksājumu karšu shēmām (kartes turētājs – pieņemošā un izdodošā shēma – tirgotājs) un četrpusējām maksājumu karšu shēmām (kartes turētājs – izdevējbanka – pieņēmējbanka – tirgotājs). Daudzas četrpusējās maksājumu

karšu shēmas izmanto atklātu starpbanku komisijas maksu, kas galvenokārt ir daudzpusēja. Lai ņemtu vērā to, ka pastāv slēptas starpbanku komisijas maksas, un palīdzētu radīt vienlīdzīgu konkurenci apstākļus, trīspusējās maksājumu karšu shēmas, kas maksājumu pakalpojumu sniedzējus izmanto kā izdevējus vai pieņēmējus, būtu jāuzskata par četrpusējām maksājumu karšu shēmām, un tām būtu jāievēro tādi paši noteikumi; turklāt pārredzamība un citi pasākumi, kas saistīti ar darījumdarbības noteikumiem, būtu jāpieņem visiem pakalpojumu sniedzējiem. Tomēr, ņemot vērā specifiku, kas pastāv arī attiecībā uz šāda veida trīspusējām shēmām, ir lietderīgi atļaut paredzēt pārejas laiku, kurā dalībvalstis var izlemt nepieņemot noteikumus attiecībā uz starpbanku komisijas maksas maksimālo robežvērtību, ja šādām shēmām attiecīgajā dalībvalstī ir ļoti neliela tirgus daļa.

- (29) Izdošanas pakalpojums balstās uz maksājumu instrumenta izdevēja un maksātāja līgumattiecībām – neatkarīgi no tā, vai izdevējs tur līdzekļus maksātāja vārdā. Izdevējs maksātājam dara pieejamas maksājumu kartes, autorizē darījumus galaiekārtās vai tām līdzīgās iekārtās un var pieņēmajam garantēt maksājumu par darījumiem, kas atbilst attiecīgās shēmas noteikumiem. Tādēļ vienkārša maksājumu karšu vai tehnisko pakalpojumu izplatīšana, piemēram, tīra datu apstrāde un glabāšana, nav jāuzskata par izdošanu.

[..]

- (43) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus – noteikt vienotas prasības attiecībā uz kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem un interneta un mobilajiem kartēm piesaistītiem maksājumiem – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet minētās rīcības mēroga dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. [..]”

- 4 Regulas 2015/751 1. pantā “Darbības joma”, kas ietverts šīs regulas I nodaļā “Vispārīgi noteikumi”, ir noteikts:

“[..]

3. II nodaļu nepieņemo:

[..]

c) darījumiem ar maksājumu kartēm, ko izdevušas trīspusējās maksājumu karšu shēmas.

4. Regulas 7. pantu nepieņemo trīspusējām maksājumu karšu shēmām.

5. Ja trīspusēja maksājumu karšu shēma licencē citus maksājumu pakalpojumu sniedzējus izdot kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus vai pieņemt kartēm piesaistītus maksājumu darījumus, vai abus, vai izdod kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību, to uzskata par četrpusēju maksājumu karšu shēmu. Tomēr līdz 2018. gada 9. decembrim saistībā ar iekšzemes maksājumu darījumiem uz šāda veida trīspusēju maksājumu karšu shēmu var neattiecināt II nodaļā minētos pienākumus – ar noteikumu, ka kartēm piesaistīti maksājumu darījumi, kas veikti dalībvalstī saskaņā ar šādu trīspusēju maksājumu karšu shēmu, ik gadu nepārsniedz 3 % no visu tādu kartēm piesaistītu maksājumu darījumu vērtības, kuri tiek veikti minētajā dalībvalstī.”

- 5 Minētās direktīvas 2. pants “Definīcijas” ir formulēts šādi:

“Šajā regulā izmanto šādas definīcijas:

[..]

2) “izdevējs” ir maksājumu pakalpojumu sniedzējs, kas ir noslēdzis līgumisku vienošanos ar mērķi maksātājam nodrošināt maksājumu instrumentu, lai veiktu kartēm piesaistītu maksātāja maksājumu darījumu ierosināšanu un apstrādi;

[..]

10) “starpbanku komisijas maksa” ir maksa, ko tieši vai netieši (piemēram, ar trešās personas starpniecību) maksā par katru darījumu starp izdevēju un pieņēmēju, kuri ir iesaistīti kartē piesaistītā maksājumu darījumā. Neto kompensāciju vai citu saskaņotu atlīdzību uzskata par daļu no starpbanku komisijas maksas;

11) “neto kompensācija” ir maksājumu, rabatu vai stimulu kopējā neto summa, ko izdevējs saņēmis no maksājumu karšu shēmas, pieņēmēja vai jebkura cita starpnieka saistībā ar kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem vai saistītām darbībām;

[..]

17) “četrpusēja maksājumu karšu shēma” ir maksājumu karšu shēma, kurā kartēm piesaistīti maksājumu darījumi no maksātāja maksājumu konta ar shēmas, maksājumu kartes izdevēja (no maksātāja puses) un pieņēmēja (no maksājuma saņēmēja puses) starpniecību tiek veikti uz maksājuma saņēmēja maksājumu kontu;

18) “trīspusēja maksājumu karšu shēma” ir maksājumu karšu shēma, kurā pati shēma nodrošina pieņemšanas un izdošanas pakalpojumus un kurā kartēm piesaistīti maksājumu darījumi tiek veikti no maksātāja maksājumu konta uz maksājuma saņēmēja maksājumu kontu. Ja trīspusēja maksājumu karšu shēma licencē citus maksājumu pakalpojumu sniedzējus izdot kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus vai pieņemt kartēm piesaistītus maksājumu darījumus, vai abus, vai izdod kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību, to uzskata par četrpusēju maksājumu karšu shēmu;

[..]

24) “maksājumu pakalpojumu sniedzējs” ir fiziska vai juridiska persona, kam ir atļauts sniegt [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2007/64/EK [(2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK (OV 2007, L 319, 1. lpp.)] pielikumā uzskaitītos maksājumu pakalpojumus vai kas atzīta kā elektroniskas naudas izdevējs saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2009/110/EK [(2009. gada 16. septembris) par elektroniskās naudas iestāžu darbības sākšanu, veikšanu un konsultatīvu uzraudzību, par grozījumiem Direktīvā 2005/60/EK un Direktīvā 2006/48/EK un par Direktīvas 2000/46/EK atcelšanu (OV 2009, L 267, 7. lpp.)] 1. panta 1. punktu. Maksājumu pakalpojumu sniedzējs var būt izdevējs vai pieņēmējs, vai abi kopā;

[..]

28) “apstrādes struktūra” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas sniedz maksājumu darījumu apstrādes pakalpojumus;

[..]

30) “maksājuma zīmols” ir jebkurš materiāls vai digitāls nosaukums, jēdziens, zīme, simbols vai to kombinācija, kas ļauj noteikt, ar kuras maksājumu karšu shēmas palīdzību tiek veikti kartēm piesaistīti maksājumu darījumi;

[..]

32) “zīmolu koplietošana” ir vismaz viena maksājumu zīmola un vismaz viena ar maksājumiem nesaistīta zīmola iekļaušana vienā un tajā pašā kartei piesaistītajā maksājuma instrumentā;

[..]”

6 Regulas 2015/751 3. un 4. pants, kas ietverti tās II nodaļā “Starpbanku komisijas maksas”, ir piemērojami attiecīgi starpbanku komisijas maksām, kuras ir piemērojamas patērētāju debetkaršu darījumiem, un starpbanku komisijas maksām, kuras ir piemērojamas patērētāju kreditkaršu darījumiem.

7 Minētās regulas 5. pantā “Noteikumu apiešanas aizliegums”, kas arī ir ietverts II nodaļā, ir paredzēts:

“Regulas 3. un 4. pantā minēto maksimālo robežvērtību piemērošanas nolūkā jebkādu saskaņotu atlīdzību, tostarp neto kompensāciju, kam ir starpbanku komisijas maksai līdzvērtīgs mērķis vai ietekme un ko izdevējs attiecībā uz maksājumu darījumiem vai saistītām darbībām saņem no maksājumu karšu shēmas, pieņēmēja vai jebkāda cita starpnieka, uzskata par daļu no starpbanku komisijas maksas.”

8 Regulas 2015/751 6.–12. pants, kas ir ietverti tās III nodaļā “Darījumdarbības noteikumi”, ir paredzēti pienākumi attiecībā uz maksājumu darījumiem, kas ir saistīti ar kartēm.

9 Šīs regulas 7. pants “Maksājumu karšu shēmas un apstrādes struktūru nodalīšana” ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Maksājumu karšu shēmas un apstrādes struktūras:

- a) ir neatkarīgas grāmatvedības, organizācijas un lēmumu pieņemšanas procesu ziņā;
- b) cenas par maksājumu karšu shēmu un apstrādes darbībām nenorāda kopā un šādām darbībām neizmanto šķērssubsīdijas;
- c) vienlīdzīgi izturas pret saviem meitasuzņēmumiem vai akcionāriem, no vienas puses, un maksājumu karšu shēmu lietotājiem un citiem līgumpartneriem, no otras puses, un jo īpaši jebkāda to piedāvātā pakalpojuma sniegšanu nekādā veidā nepadara atkarīgu no tā, vai līgumpartneris pieņem citus to piedāvātos pakalpojumus.

2. Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā ir shēmas juridiskā adrese, var prasīt, lai maksājumu karšu shēma iesniegtu neatkarīgu ziņojumu, kas apstiprinātu to atbilstību 1. punkta prasībām.

3. Maksājumu karšu shēmas nodrošina iespēju, ka atsevišķu kartēm piesaistītu maksājumu darījumu autorizēšanas un tīrvērtes ziņas var nodalīt un apstrādāt dažādas apstrādes struktūras.

4. Maksājumu karšu shēmu apstrādes noteikumos ir aizliegta jebkāda veida teritoriāla diskriminācija.

5. Apstrādes struktūras Savienībā, izmantojot starptautisko vai Eiropas standartizācijas organizāciju izstrādātus standartus, nodrošina, ka to sistēma ir tehniski sadarbspējīga ar citām apstrādes struktūru sistēmām Savienībā. Turklāt maksājumu karšu shēmas nepieņem vai nepiemēro tādas darījumdarbības noteikumus, kas ierobežo sadarbspēju starp citām apstrādes struktūrām Savienībā.

[..]”

- 10 Regulas 2015/751 IV nodaļā “Nobeiguma noteikumi” ir ietverts tās 13.–18. pants. Saskaņā ar 13. pantu “Kompetentās iestādes”:

“1. Dalībvalstis norīko kompetentās iestādes, kuras ir pilnvarotas nodrošināt šīs regulas izpildi un kurām ir piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras.

[..]

6. Dalībvalstis prasa, lai kompetentās iestādes efektīvi uzraudzītu atbilstību šīs regulas prasībām, tostarp novērstu jebkādu maksājumu pakalpojumu sniedzēju mēģinājumus apiet šo regulu, un veiktu visus pasākumus, kas nepieciešami, lai šādu atbilstību nodrošinātu.”

- 11 Šīs regulas 14. panta “Sankcijas” 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus pasākumus, kuri nepieciešami, lai nodrošinātu, ka tās tiek piemērotas.”

- 12 Saskaņā ar minētās regulas 18. pantu “Stāšanās spēkā”:

“1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

2. To piemēro no 2015. gada 8. jūnija, izņemot 3., 4., 6. un 12. pantu, ko piemēro no 2015. gada 9. decembra, un 7., 8., 9. un 10. pantu, ko piemēro no 2016. gada 9. jūnija.”

Direktīva (ES) 2015/2366

- 13 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK, 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV 2015, L 337, 35. lpp.), preambulas 2. un 6. apsvērumi ir izteikti šādā redakcijā:

“(2) Pārskatīto Savienības maksājumu pakalpojumu tiesisko regulējumu papildina ar [Regulu 2015/751]. [..]

[..]

(6) Būtu jāizstrādā jauni noteikumi, lai novērstu nepilnības regulējumā, vienlaikus nodrošinot lielāku juridisko skaidrību un tiesiskā regulējuma saskaņotu piemērošanu visā Savienībā. [..]”

- 14 Šīs direktīvas 1. panta “Priekšmets”, kas ir ietverts tās I nodaļā “Priekšmets, darbības joma un definīcijas”, 1. punktā ir paredzēts:

“Ar šo direktīvu paredz noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis izšķir šādas maksājumu pakalpojumu sniedzēju kategorijas:

[..]

d) maksājumu iestādes;

[..].”

15 Šīs direktīvas 4. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

3) “maksājumu pakalpojums” ir kāds no I pielikumā izklāstītajiem darījumdarbības veidiem;

4) “maksājumu iestāde” ir juridiska persona, kurai saskaņā ar 11. pantu piešķirta atļauja sniegt un izpildīt maksājumu pakalpojumus visā Savienībā;

[..]

38) “pārstāvis” ir fiziska vai juridiska persona, kas maksājumu pakalpojumu sniegšanā rīkojas maksājumu iestādes vārdā;

[..].”

16 No Direktīvas 2015/2366 I pielikuma “Maksājumu pakalpojumi” izriet, ka “maksājumu instrumentu izdošana un/vai maksājumu darījumu pieņemšana” ietilpst šīs direktīvas 4. panta 3. punktā minētajos maksājumu pakalpojumos.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

17 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *American Express* ir starptautiska pakalpojumu sabiedrība, kas ar savu konsolidēto meitasuzņēmumu starpniecību sniedz maksājumu, ceļojumu, maiņas un lojalitātes vairošanas pakalpojumus patērētājiem un uzņēmumiem. Tā arī izdod un pieņem maksājumu kartes visā pasaulē, tostarp Savienībā. *American Express* ar saviem meitasuzņēmumiem pārvalda *American Express* (turpmāk tekstā – “*Amex*”) maksājumu karšu shēmu, kas ir trīspusēja maksājumu karšu shēma. Šī shēma ir noslēgusi līgumus par zīmolu koplietošanu un pakalpojumu sniegšanu Savienībā, kā rezultātā atkarībā no Tiesas sniegtās atbildes uz jautājumu par Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta un 2. panta 18. punkta interpretāciju minētā shēma varētu ietilpt šīs regulas piemērošanas jomā atbilstoši šīs regulas 1. panta 5. punktā paredzētajai attiecināšanai arī uz zīmolu koplietošanu un pārstāvja iesaistīšanu.

18 Valsts iestāde pārvalda *Her Majesty’s Treasury* (Valsts kase, Apvienotā Karaliste). Šai iestādei ir galīgā atbildība par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei uzlikto pienākumu izpildi saistībā ar Regulas 2015/751 piemērošanu, izpildi un jebkāda veida īstenošanu, tostarp sankciju kārtības izstrādi, kas ir iemērojama par šīs regulas pārkāpumiem saskaņā ar tās 13. un 14. pantu.

19 *American Express* lūdza iesniedzējtiesai atļauju celt prasību par tiesiskuma pārbaudi (*judicial review*) saistībā ar “[valsts iestādes] nolūku un/vai pienākumu piemērot, izpildīt vai jebkādā citā veidā īstenot attiecinājumu uz zīmolu koplietošanu un/vai pārstāvja iesaistīšanu”. Šī tiesa apmierināja lūgumu iesniegt prasību.

20 Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai trīspusēja maksājumu karšu shēma ir uzskatāma par tādu, kas izdod kartēm piesaistītu maksājumu instrumentus kopā ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta un 2. panta 18. punkta izpratnē tikai tādēļ vien, ka tā ir noslēgusi līgumu ar zīmolu koplietošanas partneri vai pārstāvi, neatkarīgi no tā, vai šāds partneris vai pārstāvis ir atsevišķs maksājumu pakalpojumu sniedzējs, kas izdod maksājumu kartes, vai, tieši otrādi, ir jāuzskata, ka trīspusēja maksājumu karšu shēma šādi rīkojas vienīgi tad, ja minētais partneris vai minētais pārstāvis pats ir maksājumu pakalpojumu sniedzējs un iesaistās trīspusējā maksājumu karšu shēmā vienīgi kā karšu izdevējs šīs regulas 2. panta 2. punkta izpratnē.

- 21 Turklāt, šīs tiesas ieskatā, gadījumā, ja Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta un 2. panta 18. punkts būtu jāinterpretē tādējādi, ka trīspusēja maksājumu karšu shēma ir uzskatāma par tādu, kas ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja šo tiesību normu izpratnē starpniecību izdod kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus, pat tad, ja attiecīgā trīspusējā maksājumu karšu shēma joprojām ir karšu izdevēja un izmanto trešās personas pakalpojumus, lai veiktu vienu vai vairākas tās karšu izdošanas darbībām aksesuāras funkcijas, tādā gadījumā būtu nepieciešams lemt par *American Express* izvirzīto argumentu, ka minētās normas ir spēkā neesošas, jo tām nav norādīts pamatojums, ir pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā un samērīguma principa pārkāpums.
- 22 Šādos apstākļos *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court)* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Karaļnama kompetences lietu departaments, Administratīvā tiesa, Apvienotā Karaliste) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas [...] 2015/751 1. panta 5. punktā un 2. panta 18. punktā paredzētā prasība, saskaņā ar kuru trīspusēja maksājumu karšu shēma, kas izdod kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību, tiek uzskatīta par četrpusēju maksājumu karšu shēmu, ir piemērojama tikai, ciktāl koplietošanas partneris vai pārstāvis darbojas kā “izdevējs” [šīs regulas] 2. panta 2. punkta un preambulas 29. apsvēruma izpratnē (proti, kad šim partnerim vai pārstāvim ir līgumattiecības ar maksātāju, atbilstoši kurām tas noslēdz līgumisku vienošanos ar mērķi maksātājam nodrošināt maksājumu instrumentu, lai veiktu kartēm piesaistītu maksātāja maksājumu darījumu ierosināšanu un apstrādi)?
- 2) Ja atbilde uz 1. jautājumu ir noraidoša, vai [Regulas 2015/751] [1. panta] 5. punkts un 2. [panta] 18. punkts ir spēkā neesošs, ciktāl tajos noteikts, ka šādas vienošanās uzskatāmas par četrpusēju maksājumu karšu shēmu, pamatojoties uz:
- a) pamatojuma trūkumu atbilstoši LESD 296. pantam,
 - b) acīmredzamu kļūda vērtējumā un/vai
 - c) samērīguma principa pārkāpumu?”

Par lūgumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu

- 23 Ar 2017. gada 27. jūlijā Tiesas kancelejā iesniegto pieteikumu *American Express* lūdza atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu.
- 24 Sava pieteikuma pamatojumam tā apgalvo, ka ģenerālvokāta secinājumos veiktā analīze ir kļūdaina, jo tajā nav ņemtas vērā dažas no šajā lietā piemērojamām definīcijām, kas ir ietvertas gan Regulā 2015/751, gan Direktīvā 2015/2366, lai gan abi šie tiesību akti ir savstarpēji papildinoši un ietilpst vienā un tajā pašā tiesību aktu paketē, kam turklāt piekrit lietas dalībnieki šajā procesā. Šajā analīzē turklāt atklājoties kļūdaina izpratne par šīs regulas 5. panta tvērumu, it īpaši tajā iekļautā “starpnieka” jēdziena tvērumu. Turklāt secinājumu 98. punkta teksts esot vai nu nepilnīgs, vai arī tajā ietvertie argumenti esot savstarpēji pretrunīgi. Visbeidzot minētās regulas interpretācijai, kādu piedāvā ģenerālvokāts, būtu tādas sekas, ka šīs pašas regulas piemērošanas joma tiktu paplašināta daudz vairāk kā jebkura no interpretācijām, kuras ir izvirzījuši lietas dalībnieki, kas piedalījās tiesas sēdē.
- 25 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka Tiesa pēc savas ierosmes vai pēc ģenerālvokāta ieteikuma, vai arī pēc lietas dalībnieku lūguma var izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu atbilstoši tās Reglamenta 83. pantam, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta vai ka lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, ko lietas dalībnieki nav apsprieduši. Turpretī Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Reglamentā lietas dalībniekiem nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus par ģenerālvokāta sniegtajiem secinājumiem (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 26 Šajā lietā sava lūguma atkārtoti sākt mutvārdu procesu atbalstam *American Express* galvenokārt kritizē ģenerālvokāta veikto Regulas 2015/751 interpretāciju viņa secinājumos. Taču šāds iemesls, ievērojot iepriekšējā punktā minēto judikatūru, nevar būt pamats mutvārdu procesa atkārtotai sākšanai.
- 27 Turklāt Regulas 2015/751 normu tvērums, par ko ir pirmais prejudiciālais jautājums, tika apspriests gan tiesvedības rakstveida daļā, gan tiesas sēdē.
- 28 Šajos apstākļos Tiesa, uzklusējusi ģenerālvokātu, uzskata, ka šajā gadījumā tai ir visa vajadzīgā informācija, lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, un ka visus argumentus, kas nepieciešami nolēmuma pieņemšanai attiecīgajā lietā, lietas dalībnieki ir apsprieduši.
- 29 Līdz ar to lūgums par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu ir jānoraida.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 30 Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Eiropas Komisija uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams kopumā, jo, pirmkārt, nav īsta strīda pušu starpā, otrkārt, valsts tiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav sniegusi nepieciešamās informācijas minimumu, jo tā sīkāk nepaskaidro ne atbilstošos faktus, ne iemeslus, kas tai liek šaubīties par attiecīgo tiesību normu pamatlietā interpretāciju un spēkā esamību un, treškārt, prasības celšana pamatlietā par valsts iestādes “nodoma un/vai pienākuma” piemērot vai ieviest šīs tiesību normas tiesiskuma pārbaudi ir LESD paredzētās tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmas apiešanas veids.
- 31 Iesākumā ir jāatgādina, ka tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams, lai šī tiesa varētu taisīt spriedumu, un cik atbilstīgi ir Tiesai tās uzdotie jautājumi. Tādēļ, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (spriedums, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 24. punkts).
- 32 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas iesniegtu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesiskā regulējuma interpretācijai vai spēkā esamības izvērtējumam nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 25. punkts).
- 33 Pirmkārt, attiecībā uz pamatlietas strīda patieso raksturu ir jānorāda, ka *American Express* ar savu prasību lūdz iesniedzējtiesu veikt pārbaudi par valsts iestādes “nodoma un/vai pienākuma” piemērot vai ieviest strīdīgās tiesību normas tiesiskumu. Šajā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietas pušu starpā ir strīds par šīs prasības pamatotību. Tā kā iesniedzējtiesai ir jāizlemj lieta par šo strīdu un tā kā, tās ieskatā, starp lietas dalībniekiem pastāv patiesa viedokļu atšķirība par attiecīgo šīs regulas tiesību normu interpretāciju un spēkā esamību, tad nav acīmredzams, ka pamatlietā nepastāvētu patiešs strīds (pēc analogijas skat. spriedumus, 2002. gada 10. decembris, *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 36. un 38. punkts, kā arī 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 17. punkts).

- 34 Pārējā daļā argumenti, ar ko tiek mēģināts pierādīt strīda hipotētisko raksturu un kas ir pamatoti ar faktu, ka neesot neviena valsts iestādes akta vai bezdarbības, par kuru var iesniegt prasību par tiesiskuma pārbaudi, ir balstīti uz kritiku par prasības pieņemamību pamatlietā un iesniedzējtiesas veikto faktu novērtējumu valsts tiesībās ietvertu kritēriju piemērošanai. Tiesai nav nedz jāapšaubā šis vērtējums, kas šajā procedūrā ir valsts tiesas kompetencē, nedz jāpārbauda, vai lēmums uzdot prejudiciālus jautājumus tika pieņemts atbilstoši valsts tiesību normām par tiesu darba organizāciju un procedūru. Tādējādi šie argumenti nav pietiekami, lai atspēkotu šī sprieduma 32. punktā norādīto atbilstības pieņēmumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 26. punkts).
- 35 Otrkārt, attiecībā uz argumentu, ka iesniedzējtiesa nav izklāstījusi ne atbilstošos faktus, ne iemeslus, kuru dēļ tai radās šaubas par pamatlietā piemērojamo normu interpretāciju un spēkā esamību, pirmkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 94. panta a) punktu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāietver “strīda priekšmeta, kā arī faktu, kuriem ir nozīme un kurus ir konstatējuši iesniedzējtiesa, kopsavilkums vai vismaz to faktu izklāsts, uz kuriem balstīti jautājumi”.
- 36 Šajā ziņā pietiek, ja no lūguma sniegt prejudiciālu jautājumu skaidri izriet pamatlietas strīdus priekšmets, kā arī tā galvenās sekas uz Savienības tiesisko iekārtu, lai dalībvalstis un citas ieinteresētās personas varētu iesniegt savus apsvērumus atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantam un efektīvi piedalīties tās procesā (spriedums, 2009. gada 8. septembris, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Šajā lietā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *Amex* ir trīspusēja maksājumu karšu shēma Regulas 2015/751 2. panta 18. punkta izpratnē un ka tā ir noslēgusi līgumus par zīmolu sadarbību un pakalpojumu sniegšanu Savienībā. Šo līgumu dēļ liela daļa darījumu, kurus ir noslēgusi šī shēma, atkarībā no Tiesas sniegtajām atbildēm uz prejudiciālajiem jautājumiem varētu ietilpt Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta piemērošanas jomā.
- 38 Tādējādi lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir īsi, bet precīzi izklāstīta šī strīda, kura iznākums, pēc iesniedzējtiesas domām, ir atkarīgs no šo tiesību normas interpretācijas un spēkā esamības, izcelsme un raksturs. No tā izriet, ka iesniedzējtiesa ir pietiekami definējusi faktiskos un tiesiskos apstākļus, kas veido tās lūguma interpretēt Savienības tiesības kontekstu, lai Tiesa uz šo lūgumu varētu sniegt lietderīgu atbildi (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūlijs, *Genentech*, C-567/14, EU:C:2016:526, 27. punkts).
- 39 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu par to, vai iesniedzējtiesa ir pietiekami paskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ tai radās šaubas par attiecīgo tiesību normu pamatlietā interpretāciju un piemērošanu, no sadarbības gara, kam jāvalda prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, tik tiešām izriet, ka ir nepieciešams, ka iesniedzējtiesa lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu izklāsta precīzus iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka atbilde uz tās jautājumiem par Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību ir nepieciešama strīda atrisināšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Tādēļ ir būtiski, ka valsts tiesa norāda tostarp precīzus iemeslus, kādēļ tā šaubās par konkrētu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, un izklāsta spēkā neesamības iemeslus, uz kuriem tā līdz ar to varētu atsaukties. Šāda prasība izriet arī no Reglamenta 94. panta c) punkta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Šajā lietā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa, ietverdama daļu no strīdus pušu izvirzītajiem argumentiem šajā ziņā, ir norādījusi, ka noteiktu Regulas 2015/751 normu interpretācija bija neskaidra. Tāpat tā norāda, ka Tiesa atkarībā no tās sniegtās interpretācijas par šīm normām varētu lemt par spēkā neesamības pamatiem, uz ko ir atsaukusies *American Express*.

- 42 No tā izriet, ka iesniedzējtiesa ne vien uzskata, ka ar pamatlietas strīdus pušu iesniegtajiem argumentiem tiek izvirzīta interpretācijas problēma, kuras risinājums nav skaidrs, bet arī ka *American Express* norādītie spēkā neesamības pamati, kas ir ietverti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, var tikt atzīti.
- 43 Treškārt, attiecībā uz argumentu par to, ka prasības celšana pamatlietā par valsts iestādes “nodoma un/vai pienākuma” piemērot vai īstenot Regulu 2015/751 tiesiskuma pārbaudi ir veids, kā apiet LESD paredzēto tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmu un, konkrētāk, Parlamenta norādīto, ka šajā lietā šī valsts iestāde pret *Amex* nav noteikusi nekādus pasākumus, ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir atzinusi par pieņemamiem vairākus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu par atvasināto tiesību aktu interpretāciju un/vai spēkā esamību, kas iesniegti saistībā ar šādām tiesvedībām par tiesiskuma pārbaudi, tostarp lietās, kurās tika pasludināts 2002. gada 10. decembra spriedums *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* (C-491/01, EU:C:2002:741), 2008. gada 3. jūnija spriedums *Intertanko* u.c. (C-308/06, EU:C:2008:312), 2010. gada 8. jūlija spriedums *Afton Chemical* (C-343/09, EU:C:2010:419), 2016. gada 4. maija spriedums *Pillbox 38* (C-477/14, EU:C:2016:324), kā arī 2016. gada 4. maija spriedums *Philip Morris Brands* u.c. (C-547/14, EU:C:2016:325).
- 44 Turklāt privātpersonām paredzētā iespēja tiesās prasīt vispārēji piemērojama Savienības tiesību akta atzīšanu par spēkā neesošu nav atkarīga no tā, vai minētais akts jau faktiski ir valsts tiesībās paredzēto piemērošanas pasākumu priekšmets. Šajā ziņā pietiek ar to, ka valsts tiesai ir jāizskata faktiskais strīds, kurā netieši radies jautājums par šāda akta spēkā esamību. Kā izriet iepriekš no šī sprieduma 21., 33., 34., 41. un 42. punkta, pamatlietas strīda gadījumā šis nosacījums ir izpildīts (pēc analogijas skat. spriedumus, 2002. gada 10. decembris, *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 40. punkts; 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 29. punkts; 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 19. punkts, kā arī 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c., C-547/14, EU:C:2016:325, 35. punkts).
- 45 Šādos apstākļos nešķiet, ka tādas prasības kā pamatlietā mērķis būtu apiet LESD paredzētos tiesību aizsardzības līdzekļus.
- 46 Visbeidzot, iepriekš minētie konstatējumi nav atspēkojami ar Parlamenta izvirzīto argumentu, ka šī lieta, kas attiecas uz regulas interpretāciju un spēkā esamību, ir nošķirama no lietām, kas attiecas uz direktīvas interpretāciju un spēkā esamību, jo regula atšķirībā no direktīvas atbilstoši LESD 288. pantam esot tieši piemērojama, un ka turklāt šajā gadījumā pamatlietā aplūkojamajās tiesību normās neesot paredzēta nekāda dalībvalstu iejaukšanās.
- 47 Kā izriet no šī sprieduma 37. punkta, Tiesas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem noteiks, kādā mērā tādas trīspusejo maksājumu karšu shēmas kā *Amex* ir uzskatāmas par shēmām, uz kurām attiecas pienākumi, kas izriet Regulas 2015/751 3.–5. un 7. panta, kuros ir paredzēta zināma dalībvalstu iejaukšanās. Šajā ziņā it īpaši ir jāatgādina, ka saskaņā ar šīs regulas 13. un 14. pantu dalībvalstis, pirmkārt, norīko kompetentās iestādes, kuras ir pilnvarotas nodrošināt šīs regulas izpildi un kurām ir piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras, un, otrkārt, paredz noteikumus par sankcijām, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus pasākumus, kuri nepieciešami, lai nodrošinātu, ka tās tiek piemērotas. Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka valsts iestāde vada Finanšu ministriju, kas ir galīgā atbildīgā par Apvienotajai Karalistei noteikto pienākumu izpildi saistībā ar Regulas 2015/751 jebkāda veida piemērošanu atbilstoši tās 13. un 14. pantam.
- 48 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par pirmo jautājumu

- 49 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas 2015/751 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka saistībā ar līgumu starp zīmolu koplietošanas partneri vai pārstāvi, no vienas puses, un trīspusējo maksājumu karšu shēmu, no otras puses, ir nepieciešams, ka šis zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis darbojas kā izdevējs šīs regulas 2. panta 2. punkta izpratnē, lai minēto shēmu varētu uzskatīt par tādu, kas izdod ar kartēm saistītus maksājumu instrumentus kopā ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību, un tātad to var uzskatīt par četrpusēju maksājumu karšu shēmu pirmās no šīm tiesību normām izpratnē.
- 50 Iesākumā ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas 2015/751 1. panta 3. punkta c) apakšpunktu tās II nodaļa, kuras 3.–5. pantā ir paredzētas normas par starpbanku komisijas maksu robežvērtībām darījumiem ar patērētāju maksājumu kartēm, nav piemērojama “darījumiem ar maksājumu kartēm, ko izdevušas trīspusējās maksājumu karšu shēmas”. Tāpat minētās regulas 1. panta 4. punktā ir paredzēts, ka tās 7. pants, kurā ir noteikts pienākums nodalīt maksājumu karšu shēmas un apstrādes struktūras, nav piemērojams trīspusējām maksājumu karšu shēmām.
- 51 Tomēr Regulas 2015/751 1. panta 5. punktā, tāpat kā šīs regulas 2. panta 18. punktā, kurā ir sniegta trīspusējas maksājumu karšu shēmas definīcija, ir paredzēts, ka, ja šāda shēma “licencē citus maksājumu pakalpojumu sniedzējus izdot kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus vai pieņemt kartēm piesaistītus maksājumu darījumus, vai abus, vai izdod kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus ar zīmolu koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību, to uzskata par četrpusēju maksājumu karšu shēmu”.
- 52 No tā izriet, ka principā trīspusēju maksājumu karšu shēmai nav piemērojami pienākumi, kas izriet no Regulas 2015/751 3.–5. un 7. panta, ja vien uz to neattiecas kāds no šīs regulas 1. panta 5. punktā minētajiem gadījumiem, proti, ja shēma licencē citus maksājumu pakalpojumu sniedzējus izdot un/vai pieņemt kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus (pirmais gadījums), ja tā izdod kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus kopā ar zīmolu koplietošanas partneri (otrais gadījums) vai ja tā izdod kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus ar pārstāvja starpniecību (trešais gadījums). Katrā no šiem trīs gadījumiem trīspusēju maksājumu karšu shēmu saskaņā ar šo pēdējo tiesību normu uzskata par četrpusēju maksājumu karšu shēmu.
- 53 Šajā lietā *American Express* apgalvo, ka Regulas 2015/751 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka trīspusēju maksājumu karšu shēmu var uzskatīt par četrpusēju maksājumu karšu shēmu vienīgi ar nosacījumu, ka vismaz viens pakalpojumu sniedzējs, trešā persona, maksājuma darījuma ietvaros rīkojas kā izdevējs vai pieņēmējs neatkarīgi no tā, vai viņš rīkojas kā licencēts izdevējs vai licencēts pieņēmējs, koplietošanas partneris, kas veic izdošanas darbību trīspusējās maksājumu karšu shēmas vietā, vai pārstāvis, kas shēmas vietā veic izdošanas darbību.
- 54 Šajā nolūkā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un mērķi, kas ir izvirzīti tiesiskajā regulējumā, kurā šī norma ir ietverta (spriedums, 2017. gada 21. septembris, Komisija/Vācija, C-616/15, EU:C:2017:721, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Attiecībā uz, pirmkārt, Regulas 2015/751 1. panta 5. punktā izmantoto formulējumu, lai aprakstītu tajā paredzētos otro un trešo gadījumu, kuri attiecas uz pirmo prejudiciālo jautājumu, ir jānorāda, ka jēdziens “izdevējs” ir definēts Regulas 2015/751 2. panta 2. punktā kā “maksājumu pakalpojumu sniedzējs, kas ir noslēdzis līgumisku vienošanos ar mērķi maksātājam nodrošināt maksājumu instrumentu, lai veiktu kartēm piesaistītu maksātāja maksājumu darījumu ierosināšanu un apstrādi”. Šīs regulas preambulas 29. apsvērumā savukārt ir precizēts, ka “izdošanas pakalpojums balstās uz maksājumu instrumenta izdevēja un maksātāja līgumattiecībām – neatkarīgi no tā, vai izdevējs tur līdzekļus maksātāja vārdā”, ka “izdevējs maksātājam dara pieejamas maksājumu kartes, autorizē darījumus galaiekārtās vai tām līdzīgās iekārtās un var pieņēmējam garantēt maksājumu par

darījumiem, kas atbilst attiecīgās shēmas noteikumiem”, un ka “tādēļ vienkārša maksājumu karšu vai tehnisko pakalpojumu izplatīšana, piemēram, tīra datu apstrāde un glabāšana, nav jāuzskata par izdošanu”.

- 56 Attiecībā uz otro gadījumu, kas paredzēts Regulas 2015/751 1. panta 5. punktā, proti, līguma noslēgšanu starp trīspusējo maksājumu karšu shēmu un zīmolu koplietošanas partneri, ir jāatgādina, ka “zīmolu koplietošana” šīs regulas 2. panta 32. punktā ir definēta kā “vismaz viena maksājumu zīmola un vismaz viena ar maksājumiem nesaistīta zīmola iekļaušana vienā un tajā pašā kartē piesaistītajā maksājuma instrumentā”. Jēdziens “maksājuma zīmols” savukārt ir definēts šīs regulas 2. panta 30. punktā kā “jebkurš materiāls vai digitāls nosaukums, jēdziens, zīme, simbols vai to kombinācija, kas ļauj noteikt, ar kuras maksājumu karšu shēmas palīdzību tiek veikti kartēm piesaistīti maksājumu darījumi”.
- 57 Attiecībā uz trešo gadījumu, kas ir paredzēts Regulas 2015/751 1. panta 5. punktā, proti, līguma noslēgšanu starp trīspusējo maksājumu karšu shēmu un pārstāvi, ir tiesa, ka šajā regulā nav sniegta jēdziena “pārstāvis” definīcija. Tomēr no Direktīvas 2015/2366, kas arī iekļaujas Savienības tiesiskajā regulējumā attiecībā uz maksājumu pakalpojumiem, preambulas 2. apsvēruma izriet, ka šo pārskatīto tiesisko regulējumu papildina ar Regulu 2015/751. No šīs direktīvas preambulas 6. punkta izriet, ka Savienības likumdevējs vēlējas, lai tiktu garantēta tiesiskā regulējuma saskaņota piemērošana attiecībā uz maksājumu pakalpojumiem visā Savienībā.
- 58 Kā ir norādījusi *American Express*, Direktīvas 2015/2366 4. panta 38. punktā “pārstāvis” ir definēts kā “fiziska vai juridiska persona, kas maksājumu pakalpojumu sniegšanā rīkojas maksājumu iestādes vārdā”, precizējot, ka atbilstoši šīs direktīvas 4. panta 3. punkta un I pielikuma formulējumam maksājumu instrumentu izdošana un/vai maksājumu darījumu pieņemšana ietilpst šo maksājumu pakalpojumu skaitā.
- 59 Tādējādi no atbilstošajām jēdzienu “zīmolu koplietošana” un “pārstāvis” definīcijām nevar secināt, ka zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis, kas ir noslēdzis līgumu ar trīspusējo maksājumu karšu shēmu, katrā ziņā darbojas šajā shēmā kā izdevējs Regulas 2015/751 2. panta 2. punkta izpratnē.
- 60 Tātad ir jākonstatē, kā būtībā ir norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 87. un 90. punktā, ka ne no Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta, ne arī no tās 2. panta 18. punkta tieši neizriet, ka pašam zīmolu koplietošanas partnerim vai pārstāvim ir jābūt iesaistītam izdošanas darbībā. Ja Savienības likumdevējs būtu gribējis ierobežot šī 1. panta 5. punkta piemērošanas jomu, lai to panāktu, tas būtu varējis to skaidri noteikt (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 19. marts, Komisija/Itālija, C-275/07, EU:C:2009:169, 99. punkts).
- 61 Turklāt, lai arī Regulas 2015/751 preambulas 28. apsvērumā tik tiešām ir paredzēts, ka “trīspusējās maksājumu karšu shēmas, kas maksājumu pakalpojumu sniedzējus izmanto kā izdevējus vai pieņēmējus, būtu jāuzskata par četrpusējām maksājumu karšu shēmām”, no tā nevar secināt, ka vienīgi šis gadījums ietilpst šīs regulas 1. panta 5. punkta piemērošanas jomā. Šajā ziņā, kā izriet no šī sprieduma 52. punkta, šī tiesību norma aptver tostarp gadījumu, kurā trīspusēja maksājumu karšu shēma “licencē citus maksājumu pakalpojumu sniedzējus izdot kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus vai pieņemt kartēm piesaistītus maksājumu darījumus”.
- 62 Turklāt, gluži kā ir norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 90. punktā, no Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta, it īpaši no teikuma daļas, “ja trīspusēja maksājumu karšu shēma [...] izdo[d] kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus”, šķiet, izriet, ka šī shēma pati ir iesaistīta izdošanas darbībā.

- 63 Otrkārt, attiecībā uz šīs tiesību normas uzbūvi ir acīmredzams, ka trīspusēja maksājumu karšu shēma ir jāuzskata par četrpusēju maksājumu karšu shēmu tostarp šajā tiesību normā norādītajā pirmajā gadījumā, proti, tad, ja shēma “licencē citus maksājumu pakalpojumu sniedzējus izdot kartēm piesaistītus maksājumu instrumentus vai pieņemt kartēm piesaistītus maksājumu darījumus”.
- 64 No tā izriet, kā to arī ir norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 77. un 78. punktā, ka situācija, kad trešā persona ar trīspusēju maksājumu karšu shēmu noslēdz līgumu, kurā ir paredzēts, ka šī trešā persona izdod ar kartēm saistītus maksājumu instrumentus šai shēmai, atbilst pirmajam gadījumam.
- 65 Tātad ir jākonstatē, ka *American Express* interpretācijai par Regulas 2015/751 1. panta 5. punktā paredzēto otro un trešo gadījumu, kuri uz līgumu ar trešo personu attiecoties vienīgi tad, ja šāda trešā persona izdod ar karti saistītus maksājumu instrumentus šai shēmai, varētu būt tādas sekas, ka šiem gadījumiem lielā mērā varētu tikt sašaurināta to piemērošanas joma.
- 66 Turklāt, lai arī pirmajā gadījumā ir tieša atsauce uz faktu, ka trešā persona, kam piešķir licenci, vienlaikus ir “maksājumu pakalpojumu sniedzējs”, otrajā un trešajā gadījumā tiešā veidā nav paredzēts, ka šāds pakalpojumu sniedzējs katrā ziņā ir zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis. Tātad nevar izslēgt, ka zīmolu koplietošanas partneris varētu būt iesaistīts arī citās darbībās papildus maksājumu pakalpojumiem un tātad darbībās, kas izpaužas kā ar maksājumu kartēm saistītu maksājumu instrumentu izdošana vai pieņemšana.
- 67 Treškārt, attiecībā uz mērķiem, kas ir izvirzīti ar Regulu 2015/751, kurā ir ietvertas tiesību normas, kas attiecas uz pamatlietu, no šīs regulas preambulas 43. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir noteikt vienotas prasības attiecībā uz kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem un interneta un mobilajiem kartēm piesaistītiem maksājumiem. Konkrētāk, saskaņā ar minētās regulas preambulas 10. apsvērumu starpbanku komisijas maksu regulēšanas mērķis ir uzlabot iekšējā tirgus darbību un samazināt patērētāju darījumu izmaksas.
- 68 Attiecībā uz šī regulējuma piemērojamību trīspusējām maksājumu karšu shēmām no Regulas 2015/751 preambulas 28. apsvēruma izriet, ka, lai ņemtu vērā “slēptu starpbanku komisijas maksu” pastāvēšanu un palīdzētu radīt “vienlīdzīgus konkurences apstākļus”, Savienības likumdevējs uzskatīja, ka noteiktos apstākļos ir nepieciešams, lai šīs shēmas tiktu uzskatītas par četrpusējām maksājumu karšu shēmām un tām tiktu piemēroti tie paši noteikumi, kas trīspusējām maksājumu karšu shēmām.
- 69 Turklāt no vairākām Regulas 2015/751 normām, it īpaši no tās preambulas 31. apsvēruma, 5. panta un 13. panta 6. punkta izriet, ka tās mērķis ir izvairīties no tajā ietverto normu apiešanas, tostarp to noteikumu apiešanas, kas attiecas uz starpbanku komisijas maksu maksimālo robežvērtību.
- 70 Attiecībā uz starpbanku komisijas maksu – tā Regulas 2015/751 2. panta 10. punktā ir vispārīgi definēta kā “maksa, ko tieši vai netieši (piemēram, ar trešās personas starpniecību) maksā par katru darījumu starp izdevēju un pieņēmēju, kuri ir iesaistīti kartei piesaistītā maksājumu darījumā” – šajā normā ir precizēts, ka “neto kompensāciju vai citu saskaņotu atlīdzību uzskata par daļu no starpbanku komisijas maksas”. Savukārt “neto kompensācija” ir definēta minētās regulas 2. panta 11. punktā, kā “maksājumu, rabatu vai stimulu kopējā neto summa, ko izdevējs saņēmis no maksājumu karšu shēmas, pieņēmēja vai jebkura cita starpnieka saistībā ar kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem vai saistītām darbībām”.
- 71 Šādos apstākļos, kā to būtībā apgalvo Komisija, nevar izslēgt, ka zināma veida atlīdzību vai priekšrocības varētu identificēt kā slēptu starpbanku komisijas maksu Regulas 2015/751 preambulas 28. apsvēruma izpratnē, un zīmolu koplietošanas partnerim vai pārstāvim, ar ko trīspusējā maksājumu karšu shēma noslēdz līgumu, obligāti nav jābūt iesaistītam šīs shēmas izdošanas darbībās. Līdz ar to Regulas 2015/751 mērķi var izrādīties grūti sasniedzami, it īpaši mērķis, kas ir paredzēts šīs regulas 1. panta 5. punktā, kas izpaužas kā vienlīdzīgu konkurences apstākļu tirgū nodrošināšana, ja

gadījumos, kad zīmola koplietošanas partneris vai partneris nerikojas kā izdevējs minētās regulas 2. panta 2. punkta izpratnē, šī iemesla dēļ varētu izvairīties no šīs pašas regulas 3.–5. un 7. pantā paredzēto normu piemērošanas.

- 72 Līdz ar to, ja trīspusējā maksājumu karšu shēma noslēdz līgumu par zīmolu koplietošanu Regulas 2015/751 2. panta 32. punkta izpratnē vai līgumu ar pārstāvi Direktīvas 2015/2366 4. panta 38. punkta izpratnē, šī shēma ir uzskatāma par četrpusēju maksājumu karšu shēmu saskaņā ar šīs regulas 1. panta 5. punktu, un tāpat tai ir piemērojami pienākumi, kas izriet no minētās regulas 3.–5. un 7. panta.
- 73 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas 2015/751 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka saistībā ar līgumu starp zīmolu koplietošanas partneri vai pārstāvi, no vienas puses, un trīspusējo maksājumu karšu shēmu, no otras puses, nav nepieciešams, lai šis zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis darbotos kā izdevējs šīs regulas 2. panta 2. punkta izpratnē, lai minēto shēmu varētu uzskatīt par tādu, kas izdod ar kartēm saistītus maksājumu instrumentus kopā ar koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību, un tāpat to var uzskatīt par četrpusēju maksājumu karšu shēmu pirmās no šīm tiesību normām izpratnē.

Par otro jautājumu

- 74 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas 2015/751 1. panta 5. punkts un 2. panta 18. punkts ir spēkā neesoši tādēļ, ka tajos ir paredzēts, ka trīspusēja maksājumu karšu shēma ir jāuzskata par četrpusēju maksājumu karšu shēmu tikai tādēļ vien, ka tā ir noslēgusi līgumu ar zīmolu koplietošanas partneri vai pārstāvi, kaut gan šāds zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis saistībā ar šo līgumu nerikojas kā izdevējs šīs regulas 2. panta 2. punkta izpratnē.

Par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpuma esamību

- 75 Attiecībā uz pienākumu norādīt pamatojumu ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, kaut arī LESD 296. panta 2. punktā prasītajā Savienības tiesību akta pamatojumā skaidri un nepārprotami ir jābūt norādītai attiecīgā tiesību akta autora argumentācijai, lai ieinteresētās personas varētu iepazīties ar veiktā pasākuma pamatojumu un Tiesa varētu veikt savu pārbaudi, tajā tomēr nav prasīts, lai pamatojumā būtu norādīti visi atbilstošie tiesību vai faktiskie elementi. Turklāt pienākuma norādīt pamatojumu izpilde ir jāvērtē, ņemot vērā ne tikai tiesību akta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas reglamentē attiecīgo jomu (spriedums, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 70. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 76 Tiesa turklāt ir vairākkārt lēmusi, ka tad, ja vispārpiemērojamā tiesību aktā ir norādīts galvenais iestādes izvirzītais mērķis, būtu pārmērīgi prasīt, lai tiktu norādīts īpašs pamatojums dažādām tehniska rakstura izvēlēm (spriedums, 2016. gada 3. marts, Spānija/Komisija, C-26/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:132, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 77 Šajā lietā Regulas 2015/751 preambulas 28. apsvērumā ir pietiekami skaidrā veidā paskaidrota loģika, kādēļ atsevišķos gadījumos trīspusējas maksājumu karšu shēmas tiek pielīdzinātas četrpusējām maksājumu karšu shēmām. Kā minēts iepriekš šī sprieduma 68. punktā, šajā apsvērumā ir paredzēts, ka trīspusējas maksājumu karšu shēmas ir jāuzskata par četrpusējām maksājumu karšu shēmām un tām ir jāpiemēro tās pašas normas, lai ņemtu vērā “slēptu starpbanku komisijas maksu” pastāvēšanu un palīdzētu radīt “vienlīdzīgus konkurences apstākļus”, turklāt “pārredzamība un citi pasākumi, kas saistīti ar darījumdarbības noteikumiem, būtu jāpiemēro visiem pakalpojumu sniedzējiem”.

- 78 Turklāt no Regulas 2015/751 preambulas 28. apsvēruma, 1. panta 5. punkta otrā teikuma un 2. panta 17. un 18. punkta izriet atšķirības, kas pastāv starp trīspusējām maksājumu karšu shēmām un četrpusējām maksājumu karšu shēmām, kas attaisno tikai daļēju pirmo pielīdzināšanu otrajām, lai piemērotu normas par starpbanku komisijas maksas maksimālajām robežvērtībām un maksājumu karšu shēmas un apstrādes struktūru nodalīšanu.
- 79 Turklāt, kā to būtībā ir norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 117. punktā, tā kā ir paskaidrota kopējā situācija, kuras dēļ ir izvēlēta daļēja trīspusējo maksājumu karšu shēmu pielīdzināšana četrpusējām maksājumu karšu shēmām, kā arī vispārējie mērķi, kas ir izvirzīti šai pielīdzināšanai, minētās tiesību normas ļauj ieinteresētajām personām iepazīties ar šādas pielīdzināšanas attaisnojumu un Tiesai veikt pārbaudi saskaņā ar šī sprieduma 75. punktā atgādināto judikatūru.
- 80 Šādos apstākļos un saskaņā ar šī sprieduma 75. un 76. punktā atgādināto judikatūru Savienības likumdevējam nebija pienākuma Regulā 2015/751 paredzēt pamatojumu attiecībā uz katru no tā piemērotajiem tehniskajiem risinājumiem, kuri ir pamatā šīs regulas 1. panta 5. punktā paredzētajiem trīs gadījumiem.
- 81 Līdz ar to nevar uzskatīt, ka Regulā 2015/751 nav norādīts pamatojums, kas varētu būt iemesls atzīt tās 1. panta 5. punktu un 2. panta 18. punktu par spēkā neesošiem.

Par acīmredzamas kļūdas vērtējumā esamību

- 82 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta un 2. panta 18. punkta spēkā esamība tiek apstrīdēta tādēļ, ka šajās tiesību normās esot pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā. Tajās esot paredzēts, ka, lai trīspusēju maksājumu karšu shēmu varētu uzskatīt par četrpusēju maksājumu karšu shēmu, saistībā ar līgumu starp zīmolu koplietošanas partneri vai pārstāvi, no vienas puses, un trīspusēju maksājumu karšu shēmu, no otras puses, nav nepieciešams, lai šāds partneris vai pārstāvis būtu iesaistīts trīspusējās maksājumu karšu shēmas izdošanas darbībās.
- 83 Tomēr no lietas materiāliem, kas iesniegti Tiesai šajā tiesvedībā, neizriet, ka Savienības likumdevējs šī iemesla dēļ Regulas 2015/751 1. panta 5. punktā un 2. panta 18. punktā būtu pieļāvis acīmredzamu kļūdu vērtējumā.
- 84 It īpaši, kā to būtībā ir norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 121.–124. punktā, neviens no Tiesā iesniegtajiem elementiem nav tāds, ar ko var pierādīt, ka Savienības likumdevējs būtu pieļāvis kļūdu, lemjot par to, kādā apmērā bija jāveic trīspusējo maksājumu karšu shēmu pielīdzināšana četrpusējām maksājumu karšu shēmām attiecībā uz šīs regulas 3.–5. un 7. pantā paredzētajām normām, lai varētu sasniegt šī sprieduma 67.–69. punktā atgādinātos mērķus.

Par samērīguma principa pārkāpuma esamību

- 85 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru samērīguma princips prasa, lai Savienības iestāžu akti būtu piemēroti ar attiecīgo tiesisko regulējumu sasniedzamo leģitīmo mērķu īstenošanai un nepārsniegtu šo mērķu sasniegšanai nepieciešamo (spriedums, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 67. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 86 Attiecībā uz šo nosacījumu ievērošanas pārbaudi tiesā Tiesa Savienības likumdevējam ir atzinusi plašu rīcības brīvību tam piešķirto pilnvaru īstenošanā jomās, kurās tam ir jāizdara izvēle ar politiku, ekonomiku vai sociālām lietām saistītos jautājumos un kurās tam ir jāveic sarežģīti novērtējumi un izvērtējumi. Tādēļ runa nav par to, vai šajā jomā veiktais pasākums ir bijis labākais vai vienīgais

iespējamais, jo tikai apstākļi, ka tas acīmredzami nav piemērots kompetento iestāžu izvirzītā mērķa sasniegšanai, var ietekmēt šāda pasākuma likumību (spriedums, 2010. gada 8. jūnijs, *Vodafone u.c.*, C-58/08, EU:C:2010:321, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 87 Šajā lietā, ņemot vērā, ka neviens no Tiesā iesniegtajiem elementiem nav tāds, ar ko var pierādīt, ka Regulas 2015/751 1. panta 5. punkts un 2. panta 18. punkts nav atbilstoši, lai īstenotu ar tiem izvirzītos leģitimos mērķus, tādus kā šī sprieduma 67.–69. punktā atgādinātie, ir jānoraida arguments, ka šīs tiesību normas ir pretrunā samērīguma principam tādēļ, ka tajās trīspusējas maksājumu karšu shēmas pielīdzināšana četrpusējai maksājumu karšu shēmai nav pakļauta nosacījumam, ka zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis rīkojas kā izdevēji. It īpaši, kā minēts šī sprieduma 71. punktā, tā kā ar zīmolu koplietošanas partneri vai pārstāvi noslēgtu līgumu gadījumā nevar izslēgt, ka var identificēt zināma veida atlīdzības vai priekšrocību esamību, pat ja zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis nav katrā ziņā iesaistīts attiecīgās trīspusējās maksājumu karšu shēmas izdošanas darbībās, ņemot vērā šos mērķus, nebija acīmredzami neatbilstoši arī šāda veida atlīdzībai piemērot šajā regulā paredzētās starpbanku komisijas maksu maksimālās robežvērtības.
- 88 No visa iepriekš minētā izriet, ka otrā jautājuma pārbaudē nav atklājies neviens elements, kas varētu ietekmēt Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta un 2. panta 18. punkta spēkā esamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 89 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/751 (2015. gada 29. aprīlis) par starpbanku komisijas maksām, ko piemēro kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem, 1. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka saistībā ar līgumu starp zīmolu koplietošanas partneri vai pārstāvi, no vienas puses, un trīspusējo maksājumu karšu shēmu, no otras puses, nav nepieciešams, lai šis zīmolu koplietošanas partneris vai pārstāvis darbotos kā izdevējs šīs regulas 2. panta 2. punkta izpratnē, lai minēto shēmu varētu uzskatīt par tādu, kas izdod ar kartēm saistītus maksājumu instrumentus kopā ar koplietošanas partneri vai ar pārstāvja starpniecību, un tātad to var uzskatīt par četrpusēju maksājumu karšu shēmu pirmās no šīm tiesību normām izpratnē.**
- 2) **Otrā prejudiciālā jautājuma pārbaudē nav atklājies neviens elements, kas varētu ietekmēt Regulas 2015/751 1. panta 5. punkta un 2. panta 18. punkta spēkā esamību.**

[Paraksti]